

27. Represovane mystetstvo. Myttsi v dokumentakh KDB: Ukraina, Chekhiiia, Hruziia [Repressed Art. Artists in KGB Documents: Ukraine, Czech Republic, Georgia]. *Stefania Shabatura*. Available at: <https://surl.li/lfwkrw> (Accessed 20 Aug. 2025). [in Ukrainian].

28. Seko, Ya. (2015). Lvivske seredovyshe shistdesiatnykiv [Lviv's sixties community]. *Scientific Issues Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: History*. Vol. 1, part 1. [in Ukrainian].

29. Skriabina, T. (2014). Metodychna pidhotovka maibutnoho vchyтеля istorii do realizatsii metodu proektiv v protsesi navchannia [Methodical training of future history teacher to realization of the project method during studying]. *Youth & market*. No. 3. pp. 116–120. Available at: <https://surl.lu/edmpue> (Accessed 20 Aug. 2025). [in Ukrainian].

30. Diakiv, S. (Ed.). (2016). Stefaniia Shabatura: vybrana palitra koloriv z mozaiky zhyttia i tvorchosti [Stefania Shabatura: a selected palette of colors from the mosaic of life and creativity]. Kyiv, 256 p. [in Ukrainian].

31. Diakiv, S. (ed.). (2021). Stefaniia Shabatura: zhyttia, okrylene stremlinniam dukhu [Stefania Shabatura: a life inspired by the aspiration of the spirit. Memoirs. Selected Articles]. Lviv, 472 p. [in Ukrainian].

32. Shchur, N.V. (2016). Analiz veb-resursu Google Sites v navchalnomu protsesi [Analysis of the Google Sites web resource in the educational process]. *Current issues of modern computer science: collection of scientific works of students, masters and teachers*. Vol. 1. pp. 55–58. Available at: <https://surl.cc/svogqu> (Accessed 21 Aug. 2025). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 21.09.2025

УДК 316.6: [159.98:331.54]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.344564>

Наталія Стеца, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9597-1293>

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

У статті розглянуто теоретичні та практичні аспекти міждисциплінарної взаємодії у соціальній роботі, що забезпечує комплексну підтримку клієнтів у складних життєвих обставинах. Підкреслено важливість співпраці фахівців різних галузей – соціальних працівників, психологів, педагогів, медиків і юристів – для ефективного вирішення соціальних проблем. Визначено принципи системності, партнерства та клієнтоорієнтованості.

Ключові слова: міждисциплінарна взаємодія; соціальна робота; командна співпраця; соціальні послуги.

Літ. 7.

Natalia Stetsa, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Pedagogy, Educational Management and Social Work Department, Rivne State Humanitarian University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9597-1293>

INTERDISCIPLINARY INTERACTION IN SOCIAL WORK: THEORY AND PRACTICE

The article explores the theoretical foundations and practical dimensions of interdisciplinary interaction in social work as a vital component of modern social support systems. It highlights that the growing complexity of social problems – caused by economic instability, social inequality, migration, and demographic change – requires coordinated efforts among professionals from different fields. Interdisciplinary collaboration enables the creation of holistic assistance plans that integrate psychological, social, legal, medical, and economic perspectives. Such cooperation is based on key principles: system-based thinking, which ensures a comprehensive understanding of social issues; partnership, which promotes shared responsibility and mutual trust; and client orientation, which focuses on personal resources and specific life circumstances.

In practice, interdisciplinary models prove especially effective in working with vulnerable groups – including families experiencing domestic violence, veterans, internally displaced persons, and people with disabilities. By combining professional expertise, these models foster better coordination, reduce fragmentation of services, and enhance the overall quality of social support.

The article concludes that interdisciplinary interaction significantly increases the efficiency of social services, improves decision-making processes, and contributes to the development of shared professional accountability. It emphasizes the importance of establishing institutional frameworks, implementing digital platforms for information exchange, and strengthening professional education programs that build interdisciplinary competencies among future social workers.

Keywords: interdisciplinary interaction; social work; teamwork; social services.

Постановка проблеми. Сучасна соціальна робота стикається зі значним ускладненням соціальних процесів та багато-

вимірністю проблем, які постають перед клієнтами. Зростання рівня соціальної нерівності, поширення насильства, демографічні зміни, внутрішньо пере-

міщені особи та біженці, економічна нестабільність, кризові явища в сім'ях, поширення психічних розладів та нові виклики, пов'язані з цифровізацією та глобалізацією, створюють складні умови для надання соціальних послуг. У такому контексті традиційні підходи, що базуються лише на одній професійній компетенції, виявляються недостатньо ефективними.

З одного боку, соціальні працівники зосереджуються на соціально-правовій підтримці та захисті прав клієнтів; з іншого – психологи надають емоційну та психотерапевтичну підтримку, а медичні фахівці забезпечують фізичне здоров'я. Однак ці підходи часто діють ізольовано, що не дозволяє врахувати комплексну природу соціальної проблеми та потребує інтеграції різних професійних компетенцій. Відсутність системної координації між установами, бюрократичні бар'єри, недостатнє фінансування, брак підготовлених кадрів та обмежена цифровізація створюють додаткові виклики для ефективної реалізації соціальної допомоги.

Особливу увагу слід приділити питанням координації між різними рівнями соціальної системи. Наприклад, у роботі з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах, ефективність допомоги залежить не лише від компетентності окремого фахівця, а й від здатності установ та організацій діяти узгоджено. Проте в Україні спостерігається недостатня інтеграція між соціальними службами, освітніми та медичними закладами, а також між державними та громадськими структурами. Аналіз міжнародного досвіду показує, що успішні моделі міждисциплінарних команд включають спільні протоколи роботи, чітко визначені ролі та обов'язки, а також ефективні механізми обміну інформацією.

Таким чином, проблема міждисциплінарної взаємодії у соціальній роботі полягає у відсутності системного підходу до інтеграції знань і практик різних фахівців, що обмежує ефективність надання соціальних послуг, знижує рівень задоволення потреб клієнтів та ускладнює досягнення сталих соціальних результатів. Вирішення цієї проблеми потребує розробки теоретичних засад міждисциплінарної взаємодії, формування ефективних організаційних моделей співпраці, удосконалення нормативно-правової бази, підвищення компетентності фахівців та впровадження сучасних технологічних рішень для координації дій різних учасників соціального процесу.

Проблема також має науково-практичне значення, оскільки ефективна міждисциплінарна взаємодія сприяє підвищенню якості соціальних послуг, оптимізації ресурсів та створенню умов для системної підтримки клієнтів у різних життєвих ситуаціях. Водночас актуальність дослідження зумовлена потребою адаптації міжнародного досвіду до

національного контексту та створення моделей співпраці, які враховують специфіку української соціальної системи та потреби населення.

Сучасна соціальна робота перебуває у стані постійної трансформації, що зумовлено складністю соціальних проблем, динамічністю суспільного життя та зростаючими потребами населення. Соціальні процеси ХХІ ст. характеризуються високим рівнем складності, що проявляється в урбанізації, зростанні соціальної нерівності, поширенні психосоціальних та економічних проблем, а також у збільшенні кількості людей, які опинилися в уразливому становищі через конфлікти, природні катастрофи, міграційні кризи чи інші соціальні чинники [5].

У цьому контексті традиційні підходи до соціальної роботи, що ґрунтуються на монопрофесійному підході, часто виявляються недостатніми для комплексного вирішення проблем клієнтів. Складність сучасних соціальних кейсів, наприклад, випадки домашнього насильства, кризові ситуації у сім'ях із дітьми з особливими потребами або соціальна інтеграція ветеранів та внутрішньо переміщених осіб, вимагає залучення фахівців різних дисциплін [4].

Міждисциплінарна взаємодія у соціальній роботі означає інтеграцію знань і практик соціальних працівників, психологів, педагогів, юристів, медиків, економістів та представників громадських і державних організацій з метою досягнення комплексних соціальних результатів. Цей підхід забезпечує глибше розуміння проблеми, дозволяє застосовувати різні методологічні підходи та сприяє виробленню індивідуальних планів допомоги для конкретних клієнтів або груп населення [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загубіжні дослідження. Джуді Бронштейн у своїй роботі "Interdisciplinary collaboration in social work" підкреслює, що ключовим для ефективної міждисциплінарної взаємодії є розвиток спільних компетенцій та умінь фахівців комунікувати між дисциплінами. Автор описує моделі командної роботи та методи координації діяльності фахівців у мультидисциплінарних групах.

М. Фрейзер досліджує мультидисциплінарні підходи в соціальних службах, зокрема у сфері охорони здоров'я, доводячи, що ефективність інтегрованих команд забезпечується чітким розподілом ролей та спільним плануванням заходів.

Т. Еванс та К. Лінч аналізують координацію між освітніми, медичними та соціальними установами, вказуючи на важливість створення міжсекторних механізмів для комплексної підтримки сімей та вразливих груп населення.

Українські дослідження К. Фрідма у праці "Соціальні служби і міжвідомча взаємодія" зазначає, що відсутність єдиної системи координації між соціальними службами суттєво ускладнює ефективну реалізацію комплексних соціальних програм.

О. Кузьменко досліджує роль цифровізації у соціальній роботі, зазначаючи, що впровадження електронних платформ для обміну інформацією між фахівцями може значно підвищити ефективність міждисциплінарної взаємодії.

Мета даної роботи полягає у системному дослідженні теоретико-методологічних основ та практичних аспектів міждисциплінарної взаємодії у соціальній роботі, аналізі українського та зарубіжного досвіду, виявленні викликів і визначенні напрямів вдосконалення цього процесу.

Виклад основного матеріалу. Термін “міждисциплінарність” у соціальній роботі почав активно використовуватися в науковій літературі наприкінці ХХ ст. і пов’язується із необхідністю інтегрувати різні професійні компетенції для комплексного вирішення соціальних проблем [1]. Міждисциплінарна взаємодія визначається як процес, що передбачає кооперацію фахівців різних дисциплін у межах однієї команди або проекту для досягнення спільної мети – ефективної підтримки клієнта або групи клієнтів [2].

Міждисциплінарна взаємодія у соціальній роботі є предметом активного наукового обговорення як в Україні, так і за кордоном. Останні дослідження демонструють необхідність інтеграції знань різних професійних сфер для комплексного вирішення соціальних проблем клієнтів.

Т. Лях, В. Рогожинська розглядають принципи міждисциплінарної взаємодії у підготовці соціальних працівників. Вони акцентують на необхідності навчання фахівців веденню випадків у команді, інтеграції знань психології, права, медицини та соціальної роботи.

Волинський національний університет імені Лесі Українки (2023) впровадив освітній компонент “Міжвідомча та міждисциплінарна взаємодія суб’єктів соціальної роботи”, який передбачає формування компетенцій здобувачів освіти у роботі в команді та міжсекторній взаємодії.

Я. Юрків досліджує практику соціальної роботи в закладах охорони здоров’я Бельгії та підкреслює, що координація між соціальними працівниками, медиками та психологами забезпечує комплексний підхід у наданні соціальних послуг.

Системний підхід і інтелектуальна взаємодія. Дослідження показують, що міждисциплінарна взаємодія передбачає не лише обмін знаннями, а й формування спільної комунікаційної культури та координацію дій різних фахівців.

Інтелектуальна взаємодія між науковими дисциплінами дозволяє формувати нові стратегії роботи з клієнтами та створювати ефективні моделі командної співпраці.

Теоретичними підвалинами міждисциплінарної взаємодії є:

1. Системна теорія Л. фон Бергаланфі, яка

підкреслює важливість розгляду соціальних явищ як складних систем, що взаємодіють і впливають одна на одну [4].

2. Екологічний підхід У. Бронфенбреннера, що визначає людину як частину багаторівневої соціально-екологічної системи і підкреслює необхідність врахування взаємодії індивіда з мікро-, мезо- і макросистемами [4].

3. Біопсихосоціальна модель Дж. Енгеля, що інтегрує медичні, психологічні та соціальні фактори у процесі оцінки та підтримки клієнта, сприяючи формуванню комплексних інтервенцій [4].

Використання цих теоретичних основ у соціальній роботі дозволяє забезпечити системний та клієнт-орієнтований підхід, підкреслюючи, що ефективна допомога можлива лише за умови інтеграції знань і практик різних дисциплін.

Дослідження зарубіжних авторів демонструють, що міждисциплінарні підходи дозволяють підвищити ефективність соціальної роботи та покращити результати для клієнтів.

Bronstein визначає, що ключовими компонентами успішної міждисциплінарної взаємодії є:

- спільне бачення цілей;
- взаємне розуміння ролей і компетенцій;
- постійна комунікація;
- розвиток командних навичок;
- інтеграція знань і ресурсів.

Fraser аналізує практику мультидисциплінарних команд у сфері охорони здоров’я та виявляє, що подібні моделі успішно можна адаптувати для соціальної роботи, особливо в роботі з уразливими групами населення [2].

Bronstein підкреслюють, що ефективна координація між соціальними, освітніми та медичними установами дозволяє уникнути дублювання послуг і сприяє створенню інтегрованих планів підтримки сімей та дітей [1].

Зокрема, у США та Канаді поширено використання мультидисциплінарних команд, які працюють над комплексними кейсами, включаючи дітей із сімей, що пережили насильство, осіб із психічними розладами, безпритульних або ветеранів. Команди складаються з соціальних працівників, психологів, медичних працівників, юристів, педагогів і представників громадських організацій. Ключовим елементом успішності таких команд є чітке визначення ролей і регулярні міждисциплінарні зустрічі [6].

В Україні міждисциплінарна взаємодія лише починає активно формуватися у практиці соціальної роботи. Основні проблеми та тенденції досліджуються такими авторами, Боголюбова, Воробйовський:

1. Організаційні труднощі. Відсутність єдиної координаційної структури між соціальними службами, медичними установами та освітніми заклада-

ми часто призводить до дублювання послуг або втрати клієнтів у процесі надання допомоги.

2. Недостатня нормативно-правова база. Законодавчі акти України часто не враховують міждисциплінарну специфіку роботи команд, що створює бар'єри для реалізації комплексних програм підтримки.

3. Кадрові проблеми. Спеціалісти не завжди мають достатню підготовку до міждисциплінарної роботи, відсутні програми розвитку міжпрофесійних компетентностей у соціальних працівників, психологів і педагогів.

4. Цифровізація та комунікація. Тюрля наголошує на важливості створення електронних платформ для обміну інформацією між установами, що дозволяє скоротити час реагування та підвищити ефективність надання послуг.

Попри наявність цих проблем, в Україні спостерігаються позитивні приклади міждисциплінарної роботи:

- центри соціальних служб у Львові та Києві застосовують кейс-менеджмент для сімей ВПО та ветеранів.

- громадські організації впроваджують програми психологічної підтримки, поєднуючи роботу психологів, юристів та соціальних працівників.

Міждисциплінарна взаємодія є необхідною умовою для ефективної соціальної роботи, особливо у випадках складних соціальних проблем, що потребують інтегрованого підходу.

Зарубіжний досвід демонструє успішні моделі мультидисциплінарних команд, які забезпечують комплексний супровід клієнтів і покращують соціальні результати.

В Україні процес міждисциплінарної взаємодії перебуває на стадії формування і потребує вдосконалення нормативно-правової бази, підготовки кадрів і впровадження цифрових технологій.

Подальші дослідження повинні зосередитися на створенні адаптованих моделей командної роботи, розвитку міжпрофесійних компетентностей та формуванні культури співпраці між установами.

Міждисциплінарна взаємодія у соціальній роботі базується на інтеграції знань і методів різних професій, що дозволяє забезпечити комплексне вирішення соціальних проблем. Як зазначає Bronstein, така взаємодія є не лише організаційним процесом, а й психологічно значущим явищем, яке вимагає розвитку спільних компетентностей, довіри та готовності до партнерства між фахівцями.

Системна теорія Берталанфі, розглядає соціальні явища як взаємопов'язані системи. У соціальній роботі це означає, що клієнт не може розглядатися ізольовано від соціального середовища, сім'ї, навчальних або медичних установ, економічних умов та законодавчого поля. Соціальна проблема завжди має багатовимірний характер, тому для її ефектив-

ного вирішення необхідна координація між фахівцями різних дисциплін. Системний підхід також передбачає, що будь-яка інтервенція впливає на систему в цілому. Наприклад, психологічна підтримка дитини в сім'ї з високим рівнем соціальної напруги може бути неефективною без одночасної юридичної консультації та соціальної допомоги батькам.

Екологічна модель У. Бронфенбреннера акцентує на рівнях впливу: мікросистема (сім'я, школа), мезосистема (взаємодія між школою та сім'єю), екзосистема (соціальні служби, громада), макросистема (культура, політика, законодавство). Міждисциплінарна взаємодія дозволяє координувати дії на всіх рівнях, забезпечуючи більш цілісний підхід до підтримки клієнта.

Біопсихосоціальна модель Дж. Енгель у своїй біопсихосоціальній моделі підкреслює необхідність комплексного аналізу фізичних, психологічних і соціальних аспектів життя клієнта. Ця модель особливо корисна при роботі з уразливими групами населення – людьми з хронічними хворобами, психічними розладами, особами, які пережили травму, або сім'ями, що опинилися в кризовій ситуації.

Ефективність командної роботи значною мірою залежить від міжособистісних комунікаційних навичок фахівців. Bronstein виділяє ключові психологічні компоненти успішної міждисциплінарної взаємодії:

- Взаємна довіра та повага – основа партнерства в команді;

- Чітке визначення ролей – запобігає конфліктам і дублюванню функцій;

- Розвиток спільної компетентності – навчання та обмін знаннями;

- Постійна комунікація – регулярні зустрічі та звітність;

- Клієнт-орієнтованість – акцент на потребах клієнта як центральній точці командної роботи.

На практиці міждисциплінарна взаємодія реалізується через кілька ключових форм організації роботи. Міжвідомчі команди об'єднують фахівців із різних сфер для вирішення конкретних соціальних проблем. Приклад: робота з випадками домашнього насильства включає соціальних працівників, психологів, юристів, поліцію та медичних працівників. Кожен учасник відповідає за свій напрям роботи, але всі дії узгоджуються через регулярні командні зустрічі та спільне планування [2].

Переваги:

- зменшення дублювання послуг;
- комплексний підхід до клієнта;
- підвищення швидкості та якості реагування на кризові ситуації.

Виклики:

- різниця у професійних термінах та підходах;
- складнощі координації через бюрократичні бар'єри;

– необхідність додаткового часу для командних нарад та узгодження дій.

Кейс-менеджмент – це метод індивідуального планування допомоги, де соціальний працівник координує діяльність різних фахівців. Наприклад, сім'я внутрішньо переміщених осіб може одночасно отримувати психологічну підтримку, юридичну консультацію щодо житлових прав і соціальні виплати. Кейс-менеджер відповідає за цілісну координацію дій і оцінку ефективності надання допомоги [6].

Комплексні програми поєднують різні види допомоги у єдину стратегію. Наприклад, програми підтримки ветеранів можуть включати:

- психологічні тренінги та психотерапевтичні сесії;
- юридичні консультації щодо пенсій і соціальних виплат;
- медичну підтримку;
- професійне навчання та адаптацію на ринку праці.

Міжнародні приклади

1. Польща: “Центри інтеграції сім'ї” надають під одним дахом освітні, медичні, юридичні та соціальні послуги. Такі центри дозволяють скоротити час очікування на допомогу та підвищують ефективність надання послуг.

2. США: мультидисциплінарні команди у сфері охорони здоров'я координують лікування та соціальний супровід клієнтів. Ключовим елементом є створення електронних платформ для обміну інформацією між фахівцями різних профілів [2].

3. Велика Британія: використовуються “One Stop Shops” для сімей із дітьми з інвалідністю, де психологи, педагоги та соціальні працівники працюють у тісній взаємодії, розробляючи індивідуальні плани розвитку дитини.

В Україні подібні підходи реалізуються в обмеженому масштабі. Приклади:

– Центри соціальних служб у Львові та Києві використовують кейс-менеджмент для підтримки сімей ВПО та ветеранів;

– громадські організації поєднують роботу психологів, юристів і соціальних працівників для кризової допомоги жінкам і дітям, які пережили насильство;

– використання електронних платформ (наприклад, інтеграційних баз даних соціальних служб) дозволяє скоротити час на обмін інформацією та контроль за виконанням заходів.

Виклики та шляхи вдосконалення міждисциплінарної взаємодії у соціальній роботі:

1. Основні виклики міждисциплінарної взаємодії.

Міждисциплінарна співпраця у соціальній роботі стикається з низкою проблем, які можуть знижувати ефективність командної роботи та якість надання послуг клієнтам.

1.1 Організаційні проблеми.

Одним із ключових бар'єрів є відсутність єдиної координаційної структури, яка регулює взаємодію

між різними установами. Як зазначає Боголюбова, бюрократичні перепони, різні стандарти документування та неузгоджені внутрішні процедури можуть призводити до затримок у наданні допомоги та втрати важливої інформації про клієнта.

1.2 Фінансові бар'єри.

Комплексні програми соціальної підтримки потребують значного фінансування. У багатьох українських громадах відсутні достатні ресурси для утримання мультидисциплінарних команд або організації регулярних міжвідомчих зустрічей [5]. Це обмежує масштабність та стійкість проєктів, особливо у віддалених регіонах.

1.3 Кадрові обмеження.

Відсутність спеціалістів, готових до міждисциплінарної роботи, є ще одним важливим викликом. Багато соціальних працівників, психологів і педагогів не проходять підготовку для командної роботи і не володіють навичками комунікації з представниками інших професій [7]. Це знижує ефективність координації дій і ускладнює вирішення комплексних кейсів.

1.4 Культурні та комунікаційні бар'єри.

Різниця у професійній культурі, термінології та підходах до вирішення проблем може створювати непорозуміння між членами команди. Наприклад, психолог і юрист можуть мати різні пріоритети в оцінці ризику для клієнта, що потребує спеціальних навичок медіації та спільного прийняття рішень [1].

1.5 Технічні обмеження.

Недостатній рівень цифровізації та відсутність спільних інформаційних платформ ускладнює обмін даними між установами та контроль за виконанням заходів. Я. Юрків підкреслює, що впровадження інтегрованих електронних систем дозволило б значно підвищити ефективність командної роботи та скоротити час реагування на кризові ситуації.

2. Шляхи вдосконалення міждисциплінарної взаємодії. Для підвищення ефективності міждисциплінарної взаємодії в соціальній роботі пропонується кілька напрямів удосконалення:

2.1 Розробка спільних протоколів та стандартів.

Важливим кроком є створення уніфікованих протоколів взаємодії між установами. Це включає визначення:

- ролей і відповідальності кожного фахівця;
- стандартів обміну інформацією;
- процедур моніторингу та оцінки ефективності програм [7].

2.2 Підготовка кадрів та розвиток міжпрофесійних компетентностей.

Освітні програми повинні включати дисципліни, які формують навички міждисциплінарної комунікації, командної роботи та комплексного планування допомоги [5]. Можливі форми:

- міждисциплінарні тренінги та симуляційні вправи;

- стажування у мультидисциплінарних командах;
- постійне підвищення кваліфікації для практикуючих фахівців.

2.3 Впровадження цифрових технологій

Сучасні технології дозволяють:

- організувати електронні платформи для обміну даними між фахівцями;
- автоматизувати звітність та моніторинг кейсів;
- підвищити швидкість реагування на кризові ситуації.

2.4 Адаптація міжнародного досвіду.

Україна може запозичити досвід Польщі, США, Великої Британії щодо мультидисциплінарних центрів та команд. При цьому необхідно враховувати національні соціокультурні особливості, правові рамки та ресурсні можливості громад [2].

2.5 Розширення міжсекторальної співпраці.

До команд слід залучати представників не лише державних установ, але й громадських організацій, волонтерів, бізнес-сектору. Такий підхід дозволяє залучати додаткові ресурси та підвищувати якість соціальних послуг [1].

3. Практичні рекомендації

На основі аналізу міжнародного та українського досвіду можна виділити кілька практичних рекомендацій:

- 1) Створення міждисциплінарних центрів у регіонах, де під одним дахом працюють психологи, соціальні працівники, юристи та медичні працівники.

- 2) Запровадження кейс-менеджменту у центрах соціальних служб для координації допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах.

- 3) Регулярне навчання та тренінги для підвищення компетентності фахівців у міждисциплінарній комунікації.

- 4) Впровадження цифрових платформ для обміну інформацією та моніторингу результатів.

- 5) Аналіз і адаптація міжнародних моделей з урахуванням національного законодавства та ресурсних можливостей.

Висновки. Міждисциплінарна взаємодія у соціальній роботі є ключовим чинником ефективності сучасних соціальних послуг. Аналіз теоретичних підходів і практичних кейсів дозволяє зробити кілька основних конклюдій. Комплексний підхід є ефективнішим за ізольовані дії, а саме координація роботи соціальних працівників, психологів, юристів та медиків дозволяє враховувати різні аспекти проблем клієнта і розробляти індивідуальні плани допомоги. Командна робота потребує спеціальної підготовки тобто успішна взаємодія можлива лише за умови розвитку міжпрофесійних компетентностей, навичок комунікації та чіткої координації ролей. Цифровізація і використання електронних платформ підвищує ефективність, інформаційні системи скорочують час обміну даними та дозволяють відслідковувати результати роботи в реальному

часі. Міжсекторальна співпраця відкриває нові ресурси, а саме залучення громадських організацій, волонтерів і бізнесу дозволяє збільшити обсяг наданої допомоги та підвищити її якість. Адаптація міжнародних моделей до національних умов необхідна тому успішний досвід Польщі, США та Великої Британії може бути корисним, проте має враховувати українські законодавчі, культурні та ресурсні особливості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bronstein L.R. A model for interdisciplinary collaboration. Soc Work. 2003 Jul;48(3):297-306. DOI: 10.1093/sw/48.3.297. PMID: 12899277. URL: <https://academic.oup.com/sw/article-abstract/48/3/297/1941702?login=false>
2. Fraser M. Multidisciplinary approaches in social welfare. Oxford: Oxford University Press. 2019. URL: https://www.oup.com.au/data/assets/pdf_file/0024/167109/HARMS9780190323493_SC.pdf
3. Гусак Н. Кейс-менеджмент внутрішньо-переміщених осіб. *Методичні рекомендації*. Київ, 2015. 62 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Звереві. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
5. Посібник з методики міждисциплінарного ведення випадку при роботі з безпритульними, бездоглядними неповнолітніми дітьми / авт. кол.: Белякова А.В., Боголюбова О.М., Воробйовський О.А. та ін. Київ :ТОВ "Стар-98", 2010. 68 с.
6. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота (теорія і практика) : навчальний посібник. для студ. вищ. навч. закладів. Київ : ВМУРОЛ "Україна", 2010. 408 с.
7. Юрків Я.І. Мультидисциплінарна команда як форма соціально-педагогічної роботи з розумово відсталими дітьми та їхніми сім'ями. *Наук. вісник ужгородського нац. ун-ту*. 2013. Вип. 21. С. 218.

REFERENCES

1. Bronstein, L.R. (2003). A model for interdisciplinary collaboration. Soc Work. Jul;48(3):297-306. DOI: 10.1093/s/48.3.297. PMID: 12899277. Available at: <https://academic.oup.com/sw/article-abstract/48/3/297/1941702?login=false> [in English].
2. Fraser, M. (2019). Multidisciplinary approaches in social welfare. Oxford: Oxford University Press. 2019. Available at: https://www.oup.com.au/_data/assets/pdf_file/0024/167109/HARMS_9780190323493_SC.pdf [in English].
3. Husak, N. (2015). Keis-menedzhment vnutrishno-pere-mishchenykh osib [Case management of internally displaced persons]. *Methodological recommendations*. Kyiv, 62 p. [in Ukrainian].
4. Entsyklopediia dlia fakhivtsiv sotsialnoi sfery [Encyclopedia for social sphere specialists]. (Ed.). I. Zvierieva. Kyiv, Simferopol, 2012. 536 p. [in Ukrainian].
5. Posibnyk z metodyky mizhdystsyplynamoho vedennia vypadku pry roboti z bezprytulnymi, bezdohliadnymy nepov-nolitnymi ditmy [A manual on the methodology of interdisciplinary case management when working with homeless, neglected minor children]. (Eds.). Bieliakova A.V., Boholiu-bova O.M., Vorobiovskiy O.A. et al. Kyiv, 2010. 68 p. [in Ukrainian].
6. Tiuptya, L.T. & Ivanova, I.B. (2010). Sotsialna robota (teoriia i praktyka) : navchalnyi posibnyk. dlia stud. vyshch.

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ В ЛОГОПСИХОЛОГІЧНІЙ КОРЕКЦІЇ ОНТОГЕНЕТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

navch. zakladiv [Social work (theory and practice): a textbook for students of higher educational institutions]. Kyiv, 408 p. [in Ukrainian].

7. Yurkiv, Ya.I. (2013). Multydystsyplinarna komanda yak forma sotsialno-pedahohichnoi roboty z rozumovo vidstalymy ditmy ta yikhnimy simiamy [Multidisciplinary team as a

form of socio-pedagogical work with mentally retarded children and their families]. *Scientific bulletin of the Uzhhorod National University*. Vol. 21. p. 218 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.09.2025

УДК 376.1:616.89-008.434-053.4

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.344565>

Оксана Кас'яненко, кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри дошкільної та спеціальної освіти

Мукачівського державного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6730-447X>

Таїса Ямчук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівського державного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0392-2249>

Христина Барна, кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри дошкільної та спеціальної освіти

Мукачівського державного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0555-6062>

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ В ЛОГОПСИХОЛОГІЧНІЙ КОРЕКЦІЇ ОНТОГЕНЕТИЧНИХ ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Актуальність дослідження зумовлена потребою своєчасного подолання онтогенетичних порушень мовлення у дітей раннього віку, що впливають на їхній когнітивний і соціальний розвиток. Мета роботи полягає в обґрунтуванні інтегративного підходу до раннього втручання та визначенні його практичного потенціалу. Досліджено взаємозв'язок сензитивних періодів і стратегій корекції, виявлено проблеми діагностики та доступності допомоги. Доведено ефективність міждисциплінарної взаємодії. Перспективи пов'язані зі створенням стандартів і цифрових платформ.

Ключові слова: рання діагностика; сензитивні періоди; мовленнєвий розвиток; когнітивна регуляція; міждисциплінарна взаємодія; нейропсихологічна стимуляція; формування мовленнєвої функції.

Табл. 3. Літ. 15.

Oksana Kasianenko, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the

Preschool and Special Education Department,

Mukachevo State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6730-447X>

Taisa Yamchuk, Ph.D. (Psychology), Associate Professor of the Psychology Department,

Mukachevo State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0392-2249>

Khrystyna Barna, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the

Preschool and Special Education Department,

Mukachevo State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0555-6062>

INTEGRATIVE APPROACH TO EARLY INTERVENTION IN LOGOPSYCHOLOGICAL CORRECTION OF ONTOGENETIC SPEECH DISORDERS IN YOUNG CHILDREN

The relevance of the study is determined by the growing need for effective strategies to overcome ontogenetic speech disorders in young children, since delays and deviations in speech development have long-term consequences for cognitive functions, emotional regulation, and social adaptation. Early intervention is regarded as a key condition for minimizing the risks of secondary impairments and ensuring the child's successful entry into the educational environment.

The purpose of the article is to theoretically substantiate an integrative approach to early intervention in logopsychological correction of ontogenetic speech disorders in young children and to identify its scientific and practical potential for improving the effectiveness of corrective and developmental assistance.

Research methodology is based on a combination of systematic analysis of modern psychological-pedagogical, neuropsychological, and linguistic concepts, as well as on the generalization of empirical findings concerning early diagnosis